

Build Back Better

Agrifood Supply Chain Advocacy Coalitie

Solidaridad en Fairtrade Nederland

Mede ondertekend door:

Antonie C. Fountain, Voice Network

Fairfood

Hivos

IDH, The Sustainable Trade Initiative

Oxfam Novib

Rainforest Alliance

Save the Children Nederland

SNV Nederlandse Ontwikkelingsorganisatie

Build Back Better:

Duurzaam, rechtvaardig en veerkrachtig

De impact van de Covid-19 pandemie laat zien dat het tijd is voor echte verandering. Tijd voor een veerkrachtige samenleving waarin iedereen toegang heeft tot gezondheidszorg, voedsel en een basisinkomen. Een samenleving waarin de zorg voor onze planeet en al haar bewoners voorop staat.

De pandemie legt een vergrootglas op de kwetsbaarheid van ons wereldwijde en onderling verbonden voedselsysteem. Het gebrek aan paraatheid, aan veerkracht en de toenemende ongelijkheid achter de wereldeconomie is inmiddels pijnlijk duidelijk. En zoals bij menige crisis worden ook nu de meest kwetsbare groepen onevenredig hard geraakt. Hier in Nederland, maar vooral ook voorbij onze grens, in lage- en middeninkomenslanden.

Acute hongersnood en verdere armoedeval dreigt voor miljoenen mensen¹, waaronder miljoenen kleinschalige boeren en arbeiders aan het begin van onze toeleveringsketens. Door de maatregelen hier hebben zij nóg minder capaciteit zichzelf te beschermen en te herstellen van de veelal economische gevolgen van Covid19.² De Nederlandse overheid stelt terecht: “alleen samen krijgen we corona onder controle”. Maar dat samen houdt niet op bij onze landsgrens. Als er een ding duidelijk is geworden in de crisis is dat we aan elkaar verbonden zijn. Wat *hier* gebeurt heeft effect op *daar* en omgekeerd.

We kunnen onze ogen niet sluiten voor de mogelijkheid op een volgende crisis. Door klimaatverandering zal de kwetsbaarheid en ongelijkheid de komende jaren alleen maar worden versterkt. En we komen niet tot een structurele oplossing als we de meerderheid van de wereld buiten blijven sluiten. Nu we in Nederland goed op weg zijn de eerste schok te boven te komen en we in de komende weken een geleidelijke versoepeling van maatregelen zien, moeten we er echt en oprecht voor waken niet terug te vallen in onze oude patronen.

Wij roepen op tot actie:

Het kán anders. Het moet beter. Geen terugkeer naar 'het onhoudbare normaal', maar zorgdragen voor een wederopbouw die in het teken staat van veerkracht, van verdieping van wereldwijde samenwerking, van sociaal, economische en ecologische duurzaamheid én van rechtvaardigheid.

Het centraal stellen van een leefbaar inkomen voor de boeren en een leefbaar loon voor werknemers aan het begin van onze toeleveringsketens is in die wederopbouw relevanter dan ooit. Ondernemers en werknemers - waar ook ter wereld - moeten een fatsoenlijke boterham kunnen verdienen anders blijven zij uitermate kwetsbaar. Overheid, bedrijven, financiële instellingen én maatschappelijk middenveld hebben een cruciale rol in het mogelijk maken van een leefbaar inkomen en een leefbaar loon en daarmee de verantwoordelijkheid om echt en oprecht bij te dragen aan een betere wederopbouw.

¹ NOS nieuws, 16 mei 2020. Hongerpandemie dreigt: 'Niet corona zelf, maar gevolgen maken meeste slachtoffers', <https://tinyurl.com/y8xovqb6>

² UNDP, 20 april 2020. How to soften the impact of coronavirus during conflict. <https://tinyurl.com/yayoglls>

NEDERLANDSE OVERHEID:

Zet mensen op de eerste plaats en draag zorg voor duurzame, eerlijke handel.

Draag zorg voor een duurzame transitie

Toon leiderschap richting de EU, de G20 en in samenwerking met overheden van producerende landen als het gaat om de Covid-19 wederopbouw respons.

Dring aan op een geïntegreerde aanpak die de veerkracht en duurzaamheid van wereldwijde toeleveringsketens vergroot en stel daarin een aanpak op leefbaar inkomen en leefbaar loon centraal. Zorg dat 10% van het Nederlandse steunpakket ten goede komt aan mensen in lage- en middeninkomenslanden die werkzaam zijn in internationale productieketens.³ Neem nú maatregelen die voorkomen dat bedrijven hun verantwoordelijkheden op het gebied van mensenrechten en milieu versoepelen in hun toeleveringsketen, met name in de landen waar zij van afnemen. Zorg dat gepaste zorgvuldigheid in internationale handelsketens noodzakelijk onderdeel is van de reactie van Nederland op de COVID-19-pandemie.

Definieer een leefbaar inkomen en een leefbaar loon als mensenrecht en als uitgangspunt

Laat leefbaar inkomen en leefbaar loon in alle ministeries een uitgangspunt zijn. Pak door op de noodzaak een leefbaar inkomen en leefbaar loon te kwantificeren. Maak de toezegging voor steun op de ontwikkeling van leefbaar inkomen referentieprijzen concreet.⁴ Maak het betalen van een prijs die voor producenten in de keten óók voldoende oplevert een ijkpunt in lopende initiatieven zoals de convenanten, het *Dutch Initiative Sustainable Cocoa* (DISCO) en andere sector brede afspraken.

Benadruk actief het belang van IMVO en blijf dit aanjagen bij het Nederlandse bedrijfsleven

Richt je op het actief vormen en creëren van markten die duurzame en inclusieve groei opleveren en zorg dat partnerschappen met bedrijven waarbij overheidsgeld is betrokken, worden gedreven door algemeen belang, niet puur door winst.

Neem IMVO-criteria op in openbare aanbestedingen; zorg dat er voor producten die ons land binnenkomen altijd een prijs betaald wordt die de boeren die ze produceren in staat stelt een leefbaar inkomen te verdienen en de werknemers een leefbaar loon.

Zowel de oorzaken als de gevolgen van de huidige crisis tonen de urgentie aan van strengere regulering. Versnel de inspanningen voor een “smart mix” in beleidsmaatregelen, inclusief verplichte *due diligence* wetgeving voor bedrijven om respect voor mensenrechten en milieu in internationale toeleveringsketens te bewerkstelligen en het gebruik van gezaghebbende instrumenten zoals de UNGPs en de OECD-richtlijnen te bevorderen.

Versnel de realisatie van de ambities op klimaatverandering

Koppel steunmaatregelen aan duurzaamheidsdoelen en het ambitieuze beleid ter bestrijding van klimaatverandering en milieuschade en bevorder eerlijke toeleveringsketens. Eis dat bedrijven hun klimaatimpact openbaar maken en met oprechte plannen komen hun footprint te verlagen. Zorg ervoor dat investeringen nu wereldwijde toeleveringsketens helpen duurzamer en klimaatbestendiger te worden, in overeenstemming met de SDG's en initiatieven zoals als de Green Deal van de EU. Gebruik COP26 als een uitgelezen kans om internationaal tot een nieuwe aanpak te komen.

³ Vice Versa, 16 april 2020. Corona vereist ook steun aan kwetsbare buitenlandse toeleveranciers. <https://tinyurl.com/y8738hxl>

⁴ Speech by Birgitta Tazelaar, Deputy Director-General for International Cooperation, Dutch Ministry of Foreign Affairs, on ‘The Only Way is Up! International Conference on Living Wages and Incomes in agrifood, Rotterdam, 6 November 2019. <https://tinyurl.com/y8orhl6p>

NEDERLANDSE BEDRIJVEN:

Stel de producenten waar je van afneemt economisch in staat de huidige crisis te doorstaan en koers op duurzaam en verantwoord ondernemen.

Maak van duurzaamheid de norm. Herwaardeer de waarde van mens en milieu en pak het economische gelijkheidsvraagstuk aan in eigen keten.

Stop met de race naar de laagste prijs als businessmodel. Herdefinieer winst met in achtneming van de boeren, werknemers en het milieu die nu een hoge prijs betalen. Stel mens en milieu in de gehele keten centraal en pas inkoopvoorwaarden en inkooprijzen toe die bijdragen aan de verhoging van inkomens van boeren en lonen van werknemers en positief bijdragen aan klimaatdoelstellingen. Leef principes en richtlijnen van de UNGP en OECD over maatschappelijk verantwoord ondernemen na en implementeer gepaste zorgvuldigheid door de hele keten. Pleit voor wetgeving hierop zodat er een gelijk speelveld komt.

Gebruik de eventueel verkregen steunpakketten in het licht van deze oproep. We zijn afhankelijk van andere landen, de boeren en de werknemers daar. Alles puur voor eigen onderneming gebruiken is op lange termijn kortzichtig. Wees ambitieus. Wordt een duurzame leider en versnel de realisatie van de ambities op klimaat en milieu en de SDG's.

Prioriteer de versterking van de positie en veerkracht van producenten en werknemers in internationale handelsketens.

Toon leiderschap en ambitie en maak producten of lever diensten waar de maatschappij als geheel iets aan heeft. Start met een gedegen ketenanalyse en identificeer kwetsbare stakeholders in de toeleveringsketen. Betaal een prijs voor je product of grondstof die ten minste de kosten van duurzame productie met oog voor mens en milieu dekt en die nodig is voor realisatie van een leefbaar inkomen /loon.

Werk samen met het maatschappelijk middenveld en lokale stakeholders. Werk scenario's uit van de diverse risico's van kleine boeren en werknemers. Ontwikkel op basis van de scenario's met het maatschappelijk middenveld en (lokale) stakeholders een inclusieve strategie en een concreet stappenplan om de duurzame doelen te bereiken. Verwerk de doelen in bedrijfsbeleid, processen, services en creatie van (ver)nieuwde businessmodellen en voer de plannen uit. Breid de bestaande *sourcing* dialogen uit naar sociale dialoog. Stimuleer in gesprekken en in werkwijze het belang van gezonde industriële relaties, *decent work* en *livelihood* in de toeleveringsketen. Wees een voorbeeld van een constructieve dialoog voor lokale werkgevers en werknemers.

Versnel inspanningen gericht op commerciële relaties gebaseerd op gedeelde economische waardeverdeling in de toeleveringsketen en tussen werkgevers, werknemers en boeren, inclusief service providers en tijdelijke krachten.

Wees oprecht en transparant in je acties

Breng jaarlijks verslag uit op vorderingen en dilemma's. Meet de voortgang met stakeholders door de inkomensveranderingen van boeren te beoordelen en niet het aantal boeren of werknemers boven een bepaald inkomensniveau. Meet impact op meest kwetsbaren in de keten op gebied van loon en milieu.

FINANCIËLE INSTELLINGEN:

Zorg dat duurzame productie de standaard wordt en niet de uitzondering.

Toon leiderschap door mens en milieu centraal te stellen en draag zichtbaar uit dat universeel rendement op de lange termijn belangrijker is dan relatieve korte termijn bedrijfsprestaties.

Erken het fundamentele risico voor toeleveringsketens als boeren niet voldoende inkomen verdienen om in hun basisbehoeften te voorzien. Handhaaf een lange termijn focus bij het nemen van investeringsbesluiten en hanteer daarin het principe van stakeholder boven aandeelhouder.

Intensiveer de dialoog met bedrijven in de agrifood sector en stimuleer dat zij actief toewerken naar een nieuwe balans in de economie, waarin herwaardering van mens en milieu in de keten centraal staan. Stuur bedrijven een duidelijk signaal en moedig ze aan hun duurzame inspanningen op lange termijn te verbeteren, en een leefbaar inkomen en leefbaar loon te integreren als hoekstenen van hun supply chain management. Beloon bedrijven die middels actieve ondersteuning en door inkooppraktijken boeren en arbeiders in toeleveringsketens in staat stellen beter terug te bouwen. Zet een punt achter engagement als er geen vooruitgang is om duurzaam te ondernemen in de keten.

MAATSCHAPPELIJK MIDDENVELD:

Geef het goede voorbeeld!

Roep de overheid en bedrijven ter verantwoording waar nodig en geef de meest gemarginaliseerden een stem

Monitor de impact van de crisis op producenten en pleit voor maatregelen ter bescherming en prioritering van de meest kwetsbaren op korte en lange termijn. Zorg voor actieve, en inclusieve feedbackloops die het beslissingsproces van overheidsprioriteiten helpen te informeren in de nood- en wederopbouwfase van de respons. Zorg dat de middelen hun beoogde bestemming bereiken en wees transparant over de voortgang, uitdagingen en geleerde lessen in implementatie van programma's.

Sla de handen ineen, stel samenwerking als hoofddoel en wees een betrouwbare partner.

Concurreer niet onderling op beschikbare fondsen, maar werk samen. Ondersteun sterke en actieve maatschappelijke netwerken en help elkaar om ervoor te zorgen dat de behoeften van de meest kwetsbare mensen prioriteit hebben bij wederopbouw. Maak een leefbaar inkomen en een leefbaar loon een indicator voor succes binnen alle programma's. Initieer en/of werk mee aan de ontwikkeling van benchmarks zodat er gezamenlijk meer referentie inkomens berekend worden en het inkomen/ loongat inzichtelijk wordt.

Pleit voor de urgentie van een leefbaar loon en inkomen om het levensonderhoud en weerbaarheid van boeren te verbeteren. Roep op tot een geïntegreerde aanpak om prijs in de mix van bestaande en nieuwe interventies op te nemen om leefbaar inkomen en leefbaar loon mogelijk te maken. Werk samen in het toewerken naar een universele referentieprijis voor belangrijke commodities zodat er een norm is waarop overheid en bedrijfsleven kunnen koersen als het gaat om leefbaar inkomen en leefbaar loon.

Werk samen met bedrijven aan het dichten van de kloof tussen eigenlijke en leefbare lonen / inkomens, bijvoorbeeld door de ontwikkeling van betekenisvolle stappenplannen en implementatie van programma's in producerende landen.

Bouw voort op de onlinemogelijkheden die de crisis biedt en verminder je ecologische footprint.

Reis minder, overleg en vergader meer digitaal. Stimuleer een online denktank voor de transitie naar een weerbare toeleveringsketen

